

อำนาจอุบาย

ด่วน

ที่ สม ๐๐๐๑/๕๗)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี
ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กทม.

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของ
บุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปปัญหาและข้อเสนอในการจัดการปัญหาสถานะของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยโดยเฉพาะประเด็นสิทธิในสถานะบุคคล และได้พบปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไร้รัฐไร้สัญชาติหรือบุคคลที่มีสถานะไม่ชัดเจนภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าของปัญหาจำนวนกว่าสามแสนคนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขและได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก โดยมีประเด็นของปัญหาและสาเหตุหลายประการที่ควรจะต้องดำเนินการแก้ไข อาทิ

ก. ประเด็นเรื่องการสำรวจจัดทำทะเบียน พบว่ายุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่รัฐมีนโยบายแก้ไขปัญหาไว้ ๖ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกสำรวจ (๒) เด็กและบุคคลในสถานศึกษา (๓) คนไร้รากเหง้า (๔) คนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ (๕) แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ไม่สามารถกลับประเทศต้นทางได้ และ (๖) คนต่างด้าวอื่นๆ แต่ในการปฏิบัติจริงได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนเฉพาะกลุ่ม (๑) - (๔) เท่านั้น ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสที่จะมีข้อมูลรายการบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตเพื่อให้ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีกลุ่มเป้าหมายที่ตกสำรวจอันเนื่องมาจากเหตุอุทกภัยในปัจจุบัน ซึ่งคนเหล่านั้นไม่สามารถร้องขอให้ราชการสำรวจจัดทำทะเบียนให้ได้เนื่องจากระยะเวลาการสำรวจสิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ เป็นเวลา ๒ ปี

ข. ประเด็นเรื่องการกำหนดสถานะบุคคล พบว่าแม้คณะรัฐมนตรีจะมีมติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ อนุมัติหลักเกณฑ์การให้สถานะแก่บุคคลตามยุทธศาสตร์ฯ กลุ่ม(๑)-(๔) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอโดยมีกลุ่มเป้าหมายตามมตินี้ประมาณสองแสนคน แต่จนถึงปัจจุบันปรากฏ

ว่ายัง.../

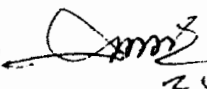
ว่ายังไม่มีบุคคลใดเลยที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยมีสาเหตุเนื่องจากกระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ แบบพิมพ์ที่จะใช้ในการยื่นเรื่องและหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งที่ระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานกว่าสิบเดือนแล้ว ซึ่งปัจจุบันบุคคลกลุ่มเป้าหมายประมาณสองแสนคนนั้นไม่สามารถขอมีสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์ฯ เนื่องจากระยะเวลาการกำหนดสถานะได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เช่นเดียวกับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามข้อ ก

นอกจากนี้ ยังพบว่า การกำหนดให้สถานะแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ยังไม่ครอบคลุมบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ ทั้งหมด เช่น กลุ่มบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกสำรวจจำนวนหนึ่งแสนกว่าคนซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ เด็กและบุคคลในสถานศึกษาและคนไร้รากเหง้าที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ เด็กนักเรียนที่เป็นบุตรของผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานซึ่งบิดามารดาตกสำรวจหรือไม่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ฯ เป็นต้น เป็นกลุ่มที่ตกหล่นจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ อีกทั้งหลักเกณฑ์การให้สถานะสำหรับบุคคลบางประเภทโดยเฉพาะเด็กนักเรียนยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด ซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลของประเทศไทย ไม่บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก กระทั่งกับบุคคลเป็นจำนวนมาก และมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชน จึงขอแจ้งประเด็นปัญหาข้อขัดข้องที่ตรวจพบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมายังนายกรัฐมนตรีเพื่อรับทราบและประกอบการศึกษาดำเนินการเพื่อมิให้กระบวนการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ต้องหยุดชะงักหรือจบลงด้วยเหตุของการสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ราชการกำหนดโดยที่เจ้าของปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์และครบถ้วน โดยได้จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพร้อมข้อเสนอในการแก้ไขแนบมาพร้อมหนังสือนี้ด้วยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลตำรวจเอก
24 พย 2559
(วันชัย ศรีนวลนัต)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รักษาการราชการแทน ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ

ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพและชนพื้นเมือง

โทร.๐๒-๑๔๑๓๘๗๑

โทรสาร.๐๒-๑๔๓๙๕๖๙

ปัญหาและข้อเสนอในการจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ	หลักเกณฑ์การให้สถานะตามมติ ครม.	ปัญหาที่เกิดจากมติ ครม.	ข้อเสนอ
<p>๑. กลุ่มที่อพยพเข้ามาอยู่เป็นเวลานานแต่ตกสำรวจ (เข้ามาในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒)</p>	<p>- ให้สถานะบุคคลแก่ชนกลุ่มน้อยที่กระทรวงมหาดไทยสำรวจจัดทำทะเบียนไว้แล้วก่อนที่จะมียุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (จัดทำทะเบียนไว้ก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘) จำนวน ๑๘ กลุ่ม ซึ่งจะมีเลขประจำตัว ๑๓ หลักขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๖ หรือเลข ๗ เช่น จีนฮ่ออพยพไทยลื้อ เนปาลอพยพ ผู้อพยพจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย บุคคลบนพื้นที่สูง เป็นต้น โดยกำหนดให้สถานะ ดังนี้ (๑) กลุ่มที่มีเชื้อสายไทย ให้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทย ให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติฯ (๒) กลุ่มที่ไม่ใช่เชื้อสายไทย ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทย ให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติฯ</p>	<p>๑. กลุ่มที่อพยพเข้ามาอยู่นานซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๔ ตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งจะมีเลขประจำตัว ๑๓ หลักขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข ๐ (บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน) จำนวน ประมาณ ๑.๗ แสนคน ยังไม่มีหลักเกณฑ์การให้สถานะ (ไม่อยู่ในมติ ครม.เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓) ทำให้ขาดโอกาสในสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น การประกันสุขภาพ การทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ เป็นต้น ๒. การกำหนดหลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีกรอบระยะเวลาดำเนินงานตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ อนุมัติให้ขยายระยะเวลาดำเนินงานตาม</p>	<p>๑. ขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยในส่วนของข้อกำหนดสถานะบุคคลและการแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิ ไม่ควรกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างครบถ้วน และเป็นการสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในส่วนของบุคคลที่เป็นเจ้าของปัญหาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติทุกระดับชั้น ๒. ขยายกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามยุทธศาสตร์ ให้ครอบคลุมกลุ่มที่อพยพเข้ามาอยู่นานซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ถึงปี พ.ศ.๒๕๕๔ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในประเทศไทย ตามที่สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองได้จัดทำทะเบียนไว้แล้ว</p>

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ	หลักเกณฑ์การให้สถานะตามมติ ครม.	ปัญหาที่เกิดจากมติ ครม.	ข้อเสนอ
๒. กลุ่มเด็กนักเรียนและบุคคลในสถานศึกษา	- ให้สถานะบุคคลแก่เด็กนักเรียนและบุคคลในสถานศึกษาที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๘ ถึง พ.ศ.๒๕๕๒ ประมาณ ๖.๔ หมื่นคน ดังนี้ (๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทย ถ้ามีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ ให้ขอลงรายการสัญชาติไทย ส่วนผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติ ให้ได้สถานะตามสถานะของบิดามารดา	ยุทธศาสตร์ฯ อีกสองปี ซึ่งปัจจุบันระยะเวลาได้สิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยที่การดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนและกำหนดให้สถานะแก่บุคคลกลุ่มเป้าหมายยังไม่แล้วเสร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ๑. เด็กนักเรียนที่บิดามารดาตรวจสอบหรือไม่ได้รับการสำรวจ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกประเทศไทย เป็นกลุ่มคนที่ตกหล่นจากมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสถานะตามยุทธศาสตร์ฯ และไม่ได้รับสิทธิเกี่ยวกับสถานะบุคคล ๒. เด็กนักเรียนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔	๓. ขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ ทั้งในส่วนของการสำรวจจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัว การกำหนดสถานะและสิทธิของบุคคลกลุ่มเป้าหมาย และการสกัดกั้นการอพยพเข้ามาใหม่ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะและสิทธิของบุคคล และให้ปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม ถูกต้อง และรวดเร็ว โดยไม่เลือกปฏิบัติ ๑. ขยายระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยไม่ควรกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดสำหรับการกำหนดสถานะบุคคล ๒. ขยายกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามยุทธศาสตร์ฯ ให้ครอบคลุมกลุ่มนักเรียนที่บิดามารดาตรวจสอบหรือไม่ได้รับการสำรวจ

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ	หลักเกณฑ์การให้สถานะตามมติ ครม.	ปัญหาที่เกิดจากมติ ครม.	ข้อเสนอ
๓. กลุ่มคนไร้รากเหง้า ที่อยู่ในและนอกสถานสงเคราะห์	<p>(๒) ผู้ที่เกิดนอกประเทศไทย ถ้าเรียนจบปริญญาตรีก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนผู้ที่ไม่จบปริญญาตรี ให้สถานะตามสถานะของบิดามารดา</p> <p>.. ให้สถานะบุคคลแก่คนไร้รากเหง้าที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นคนไร้รากเหง้าที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ ประมาณ ๓ พันคนเศษ ดังนี้</p> <p>(๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทย ถ้าอาศัยอยู่เป็นเวลา ๑๐ ปี ให้ได้สัญชาติไทยตาม</p>	<p>ประมาณ ๓ หมื่นคน ยังไม่มีหลักเกณฑ์การให้สถานะ (ไม่อยู่ในมติ ครม.เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓) ทำให้ขาดโอกาสในสิทธิขั้นพื้นฐาน</p> <p>๓. ปัญหาเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ ข้อ ๒</p> <p>๑. บุตรของคนไร้รากเหง้า เป็นกลุ่มคนที่ตกหล่นจากมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสถานะตามยุทธศาสตร์ฯ และไม่ได้รับสิทธิเกี่ยวกับสถานะบุคคล</p> <p>๒. คนไร้รากเหง้าที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔</p>	<p>และกลุ่มที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๓ ถึงปี พ.ศ.๒๕๕๔ ตามที่สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองได้จัดทำทะเบียนไว้แล้ว</p> <p>๓. ทบทวนหลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลแก่เด็กนักเรียนที่เกิดในประเทศไทยและไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น ถ้าเรียนจบชั้นอุดมศึกษา หรือมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเด่น ให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ ฯ เป็นต้น</p> <p>๑. ขยายระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยไม่ควรถูกกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดสำหรับการกำหนดสถานะบุคคล</p> <p>๒. ขยายกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามยุทธศาสตร์ ให้</p>

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ	หลักเกณฑ์การให้สถานะตามมติ ครม.	ปัญหาที่เกิดจากมติ ครม.	ข้อเสนอ
๔. กลุ่มคนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ	มาตรา ๗ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ฯ (๒) ผู้ที่เกิดนอกประเทศไทย ถ้าเข้ามาอยู่ก่อนวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๘ ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย - ให้สถานะบุคคลแก่ผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ ดังนี้ (๑) ผู้ที่เกิดในประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ฯ	ประมาณ ๕ พันคนเศษ ยังไม่มีหลักเกณฑ์การให้สถานะ (ไม่อยู่ในมติ ครม.เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓) ทำให้ขาดโอกาสในสิทธิขั้นพื้นฐาน ๓. ยังไม่มีความชัดเจนว่าคนไร้รากเหง้าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานน้อยกว่า ๑๐ ปี หรือคนที่เข้ามาหลังวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๘ จะมีสถานะอย่างไร ๔. ในความเป็นจริงพบว่ามีคนไร้รากเหง้าที่ไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในหรือนอกประเทศไทย จึงทำให้คนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิขั้นพื้นฐาน ๕. ปัญหาเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ ข้อ ๒ ๑. บุตรของคนที่ทำคุณประโยชน์ เป็นกลุ่มคนที่ตกหล่นจากมติ ครม.วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสถานะตามยุทธศาสตร์ฯ และไม่ได้รับสิทธิเกี่ยวกับสถานะบุคคล	ครอบคลุมคนไร้รากเหง้าที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึง พ.ศ.๒๕๕๔ ตามที่สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองได้จัดทำทะเบียนไว้แล้ว รวมถึงบุตรของคนไร้รากเหง้า ๓. ให้กระทรวงมหาดไทยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและวิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของต่างประเทศ กรณีคนไร้รากเหง้าที่ไม่ปรากฏภูมิกวาทหรือภูมิกวาทอดทิ้ง โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่สามารถพิสูจน์สถานะการณเกิดได้ และดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหายังยั้ง ๑. ขยายระยะเวลาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยไม่ควรถูกกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดสำหรับการกำหนดสถานะบุคคล

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ	หลักเกณฑ์การให้สถานะตามมติ ครม.	ปัญหาที่เกิดจากมติ ครม.	ข้อเสนอ
	<p>(๒) ผู้ที่เกิดนอกประเทศไทย ถ้าเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี (เข้ามาอยู่ก่อนวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๘) ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย</p>	<p>๒. ยังไม่มีความชัดเจนว่าคนที่ทำคุณประโยชน์ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาน้อยกว่า ๑๐ ปี หรือเข้ามาหลังวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๘ จะมีสถานะอย่างไร</p> <p>๓. ปัญหาเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ ข้อ ๒</p>	<p>๒. ขยายกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามยุทธศาสตร์ ให้ครอบคลุมบุตรของคนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศที่เกิดในประเทศไทย</p> <p>๓. ทบทวนหลักเกณฑ์การให้สถานะบุคคลแก่คนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดต่างประเทศ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาการอาศัยอยู่ในประเทศไทยอาจน้อยกว่า ๑๐ ปี เมื่อเทียบกับผลงานและประโยชน์ที่ประเทศได้รับ หรืออาจให้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เป็นต้น</p>

ด่วน

ที่ สม ๐๐๐๑/๕๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี
ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กทม.

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของ
บุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปปัญหาและข้อเสนอในการจัดการปัญหาสถานะของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๕๗ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของ
ประเทศไทยโดยเฉพาะประเด็นสิทธิในสถานะบุคคล และได้พบปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไข
ปัญหาสถานะและสิทธิของคนไร้รัฐไร้สัญชาติหรือบุคคลที่มีสถานะไม่ชัดเจนภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการ
ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ วันที่ ๓ พฤศจิกายน
๒๕๕๒ และวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าของปัญหาจำนวนกว่า สามแสนคนที่ยัง
ไม่ได้รับการแก้ไขและได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก โดยมีประเด็นของปัญหาและสาเหตุหลายประการที่ควร
จะต้องดำเนินการแก้ไข อาทิ

ก. ประเด็นเรื่องการสำรวจจัดทำทะเบียน พบว่ายุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและ
สิทธิของบุคคล กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่รัฐมีนโยบายแก้ไขปัญหาไว้ ๖ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ใน
ประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกรสำรวจ (๒) เด็กและบุคคลในสถานศึกษา (๓) คนไร้รากเหง้า (๔) คนที่
คุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ (๕) แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ไม่สามารถ
กลับประเทศต้นทางได้ และ (๖) คนต่างด้าวอื่นๆ แต่ในการปฏิบัติจริงได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนเฉพาะ
กลุ่ม (๑) - (๔) เท่านั้น ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสที่จะมีข้อมูลรายการบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย
อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตเพื่อให้ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียน
นอกจากนี้ ยังพบว่ายังมีกลุ่มเป้าหมายที่ตกรสำรวจอันเนื่องมาจากเหตุอุทกภัยในปัจจุบัน ซึ่งคนเหล่านั้นไม่
สามารถร้องขอให้ราชการสำรวจจัดทำทะเบียนให้ได้เนื่องจากระยะเวลาการสำรวจสิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ ๒
พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ขยายกรอบระยะเวลา
การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ เป็นเวลา ๒ ปี

ข. ประเด็นเรื่องการกำหนดสถานะบุคคล พบว่าแม้คณะรัฐมนตรีจะมีมติเมื่อวันที่ ๗
ธันวาคม ๒๕๕๓ อนุมัติหลักเกณฑ์การให้สถานะแก่บุคคลตามยุทธศาสตร์ฯ กลุ่ม(๑)-(๔) ตามที่สำนักงาน
สภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอโดยมีกลุ่มเป้าหมายตามมตินี้ประมาณสองแสนคน แต่จนถึงปัจจุบันปรากฏ

ว่ายัง.../

ว่ายังไม่มีบุคคลใดเลยที่จะได้รับการกำหนดสถานะตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยมีสาเหตุเนื่องจากกระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ แบบพิมพ์ที่จะใช้ในการยื่นเรื่องและหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งที่ระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานกว่าสิบเดือนแล้ว ซึ่งปัจจุบันบุคคลกลุ่มเป้าหมายประมาณสองแสนคนนั้นไม่สามารถขอมีสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์ฯ เนื่องจากระยะเวลาการกำหนดสถานะได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เช่นเดียวกับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามข้อ ก

นอกจากนี้ ยังพบว่า การกำหนดให้สถานะแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ยังไม่ครอบคลุมบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ ทั้งหมด เช่น กลุ่มบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกสำรวจจำนวนหนึ่งแสนกว่าคน ซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ เด็กและบุคคลในสถานศึกษาและคนไร้รากเหง้าที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ เด็กนักเรียนที่เป็นบุตรของผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานซึ่งบิดามารดาตกสำรวจหรือไม่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ฯ เป็นต้น เป็นกลุ่มที่ตกหล่นจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ อีกทั้งหลักเกณฑ์การให้สถานะสำหรับบุคคลบางประเภทโดยเฉพาะเด็กนักเรียนยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด ซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลของประเทศไทย ไม่บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก กระทั่งกับบุคคลเป็นจำนวนมาก และมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชน จึงขอแจ้งประเด็นปัญหาข้อขัดข้องที่ตรวจพบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมายังนายกรัฐมนตรีเพื่อรับทราบและประกอบการพิจารณาดำเนินการเพื่อมิให้กระบวนการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ต้องหยุดชะงักหรือจบลงด้วยเหตุของการสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ราชการกำหนดโดยที่เจ้าของปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์และครบถ้วน โดยได้จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพร้อมข้อเสนอในการแก้ไขแนบมาพร้อมหนังสือนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลตำรวจเอก

(วันชัย ศรีนวนนัต)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รักษาการราชการแทน ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ

ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพและชนพื้นเมือง

โทร.๐๒-๑๔๑๓๘๗๑

โทรสาร.๐๒-๑๔๓๙๕๖๙